

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti
p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris
vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in
calce peculiari quoda[m] ...**

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

De forma testamenti a ceco conditi siue facti

[urn:nbn:de:bsz:31-115460](#)

De forma testamenti a ceco coditi. Fo.lxxiiij.

vel si an fuerit scripta nihilominus tunc coram ipsis testibus debebut ab ipso testatore oretur explicari: et i scriptis quipm tabellione per ordinem recitari. nam huius type dictum scriptum est testamentum: et alio type referat non iterest. ut C. de testa. l. hac consultissima. s. in oibz. quibus recitat: et lectis eius pfitibus illis suu testamentis seu eloquii et sui animi dispositio nem eē. et predictos in testimonium vocatos rogant huius sui iudicij testes eē postea aut in inferiore charte spacio qlibz ipsorum testium se subscripterent. Itē apposit. vñj. cordulis: et in qualibet earum cera sufficiēt debet tabullarius sive scriptor facere qd qlibz ipsorum testium signacōs suis. 3 sigillū vñ an nulū characteratum ad unā ex cordulis cere imprimat. Et nota qd i star testamenti i scriptis poterit q libz testis suo pp:to: aut si nō habeat alterum sigillo signare. Porro istud testamentum nūcupatur usq; de eo qd oia qd i eo primum debet coram testibus nūcupari et declarari: iz multam similitudinem habeat cum testamento in scriptis.

Caddit. Ista st glo. s. l. hac consultissima. C. q. teste fa. possit. et glo. in ipso nūcupatur. in s. si na. insti. de testi. ordi. Her. mul. Finaliter aut scias qd si cecus codicillari voluerit predicta omnia sicut in testamento ita in codicillo erunt per eisdē modū seruanda p̄ banc hec oia. C. q. teste fa. pñt. dicta. l. hac consultissima.

De forma testamenti a ceco coditi sive facti.

Etrus iz ocularum visione carē tamē corpore et mente sanus/ vel mente tamen sanus: s. corpore lagūnes vocat: me. E. nota

rio et testibus infra scriptis ptestus est. se per nuncupationē et sine scriptis testari velle declarās et exprimens infra scripta legata et infra scriptorum herendum nomina dignitates et indicia: et certas infra scriptas dispositioes dilucide ore p̄ propria coram nobis. Itaq; bona sua testamento disposuit i hūc modū. Prorio nāq; pro anima de bonis suis relique rē. prout disponere voluerit testator. Cui aut spōte fuerint omnes dispositioes eius sive leges facte: et de ipsis arbitrio procedentes: et fuerit apposita clausula finalis demū tu tabellio subiicias hec s̄ba in hūc modū. Igit̄ predictis oibz coram dictis testibus aperte recitatis et lectis dicit us petrus p̄testatus est hoc sibi esse testamentum seu eloquii ex sui animi sententia dispositum. ro gās infra scriptos ad testimonium adhibitos testes eē: et vt subscriptioes suas et sigilla s̄m iuriis ordinē subscriptant et apponant. post hec aut se primū subscripterent qlibz testium hoc mō. Ego. A. cū infra scripti alijs testibus sive cū supra et infra scriptis alijs testibus a p̄dicto testatore adhibitis et rogati huic testō et etiā recitationē et oibz et singulis suprascriptis p̄nis interfui: et ab eodē testatore rogar̄ i testimonium me subscripti sigillū meū propriū. vñ si nō habeat proprium dicat sigillum infra vel supra scripti. H. habens infra circuluz formam agni vel columbe: in una ex cordulis cere imprimens et apponens. et eodem modo quilibet aliorum testium se subscriptet. In fine autem tabellio sive scriptor subscriptiōnē suaz subiiciat hoc mō. Ego. L. notarius ab ipso Petro testatore vocatus predicta oia et singularia suo mādato scripti: et scrip̄ta coram dictis testibus recitauit l. y.

Prima pars florum.

et legi in publicam formā redigi
ab eo rogat^r i testimoniu me sub
scribēs et sigillū pprū: vñ alti^r ta
lis hñs tale formā pēdes ad vñ
ex cordulis subijc̄tis et apponēs.
¶ Additio. Hec tota forma pre
missa ponitur etiam in Spe. in ti
tu. de istru. edi. S. ppendose. ver.
illud autē non est ignorādum rē.

Lec^r te- ¶ Circa predictā materiā sum
stamētū aduerte quedaz specialia
mīta re- in testamento ceci necessario ob
qrit sp̄z seruanda. Primo q̄ requiruntur
lia. septem testes et notarius si habe
ri potest. altas octauias testis loco
notariū ad hoc specialiter conuo
cetur. quod nō est necesse in testa
mento alterius: nam ibi septēsuf
ficiunt computato etiam notario
vel scriptore. vt vult glo. i verbo
octauis. in. l. hac cōsultissima. C.
qui testamento facere possunt. et
probatur in. l. domici. ff. de testa
¶ Secundo requiritur in testa
mento ceci vt testibus omnib^r et
notario ibidem collectis ante oia
cōuocet cecus testator ad se pre
dictos omnes septem testes et no
tarī: quibus cōuocatis edoceat
et verbis manifestet q̄ sine script^r
vult testari: id quod etiam non est
necessē regularis. vt. l. in testame
nis. C. de testa. Tertio requiritur
vt in principio testamenti ceci et
ante omnia legata fiat heredis in
statutio. quod etiā speciale est. re
gulariter aut contra. vñ. S. ante
heredis. isti. de legatis. hoc tenet
Bartho. et Richar. malū. et L.
in. d. l. hac p̄sultissima. Sed Bal.
ibi dicit q̄ ille tex. nō cōmet cau
sam formalem: sed solutum modū
testādi apud veteres qui semper
spōnebat nomē heredis: qd hos
die non est necessarium. vt. d. S. an
te heredis. Item in quacūq̄ par
te testamēti scribatur nomen he
redis semper stat in capite. ar. l.
pe. C. vñ. et subl. Preterea ta

lis omissione est omissione parue sole
nitatis. ideo non debet viciare. vt
l. i. i. fine. S. devētre inspi. S. 3 An
ge. are. an. S. cecus autē. insl. qui
nō est per fa. testa. cōsulū non re
cedendū ab opinione Bar. et alio
rū maxime cū tex. in. d. l. hae con
sultissima ponat regulā negatiā
in ceco q̄ nō potest testari: nisi ob
seruet. d. l. quē inuit hoc sic seruā
duim ut facile intuenti patebit. er
go rc. qd nota et sic obserua tu ta
bellio ut saltē item que ex cōtra
riis opinionib^r doctoři oriri pos
set euites. Deinde ergo faciat cec^r
legataz fideicōmisa qb^r peract^r
notariū manu. vñ. l. ip̄i. copia ha
beri nō potest cuiusdā alteri^r los
co eius assumpti ut dictū est) om
nia ista scribant in p̄sentiā testū:
postea dicti testes se subscrībant:
et etiā tabellio vel loco eiusdē as
sumptus. Demū tam a testib^r q̄
etiā a tabellio vel a surrogato in
locū ei^r sigilletur. ita vt. viij. sigil
la requirant. et de his oībus opor
tet notariū facere i dicta scriptu
ra mentionē. quibus peractis te
stamētū habebit suā solēnitates
alias non valer: ita dicit pulchre
Ange. are. i. d. S. si quis aut et p̄bā
tur p̄misita. in. d. l. hac p̄sultissima
¶ Quero qd in codicillis. nide
vt p̄ dñm Koladū. S. rubrica p
runa. in fine: ibi. finaliter autem
scias rc. Et adde q̄ ita tenet etiā
Bal. in. d. l. hac. consultissima. et
Spe. in. d. tū. de istru. edi. S. cō
pēdose. S. illud aut nō est igno
randū. in fine. p̄s. licet glo. in ver
bo codicillis. in. d. l. hac cōsultissi
mā. mavelit qnq̄ testes sufficere i co
dicillis ceci quam glo. se quis ibi
Bal. S. Ange. are. vbi. S. credit
veriorē cō opinionē Bal. tu itaq̄
p̄p̄ opiones cuitandas semp ad
hibe octo testes etiā in codicillis
ceci. In donatiōe nō cā mor^r te
uet idē Ange. etiā Bal. vbi. S. q̄

Lec^r fa
ciens co
dicillos
an debe
at necel
sario ad
hibere
vñ. tes
tes.

De testamento nuncupata. quod cōficit sine scriptis. Fol. lxxv.

Lecitas tellis q̄ semper vidit eū ire cū duce
q̄liter p̄ et q̄ sine duce abulabat p̄cutie-
betur: bat sepe i muro: r̄ibat p̄ loca aspe-
ra et incosueta p̄ q̄ videt nō nullus
est ita dicit Bar. in. l. v. ff. de bo-
pos. fu. infanti. mu. rc. et post euz
Aug. are. in. d. g. ccc⁹ autē. in prin-
cipio. Gerardus mulert.

De testamēto nunc
patino qđ cōficitur sine
scriptis. **Rubrica.lx.**

Testim
nūcupat
tuū q
re dicat
sine scri
ptis:

Deo testamē-
tū nūcupatiuū dī sī
scriptis : qz non exigit
solemnitatē scripture
nec a kas solēnitates q spāliter i te
stamēto in scriptis requirunt. pōt
enī qz nullo scriptore exhibito : z
nulla in facta scripture nūcupati
ue tefari: dūmō corā tefub⁹ nū
ero et p̄ditioē legitimis heredē nū
cupet et suā explicit voluntatē.
Additio. Ut. S. fina. inst. de te
sta. et. l. hac cōsultissima. S. per nū
cupationē. C. eo. Berar. mulert.
Scriptura cī nil operat vt va
lidior sit testamenti substātia: sed
vt per eam facilius clareat z pro
betur tenor et series testamenti.
vt dicit glo. l. i. S. p nūcupationē.
instut. de testamē. in vltimis enīz